

Izhaja štirinajstnevno. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Marksov trg 2/II. — Naročnina znaša mesečno 4 Din. Za Italijo mesečno L 1'50. Posamezna številka stane Din 2—

Kongres

»Saveza radničke omladine Jugoslavije.«

Izvrševalni odbor omenjene »Zveze del. mladine Jugoslavije« sklicuje za 4. november kongres zveze v Beogradu s sledečim dnevnim redom:

1. Konstituiranje kongresa;
2. Poročilo Izvrševalnega odbora o delu zveze;
3. Izdelanje statuta »Zveze delavske mladine Jugoslavije«;
4. Program »Z. D. M. J.«
 - a) Gospodarski boj in delo v strokovnih organizacijah;
 - b) Prosvetno delo;
 - c) Boj proti fašizmu;
 - d) Sport.
5. Agitacija in propaganda.
6. Tisk in
7. Vprašanja in predlogi.

Po svojem enoletnem obstoju sklicuje torej Z. D. M. J. svoj redni kongres. Delavska mladina Slovenije brezdvomno toplo pozdravlja ta kongres svojih srbskih in hrvatskih sodrugov.

Delavska mladina Slovenije upa, da bo kongres rešil svojo nalogo, pred katero stoji v današnji situaciji v Jugoslaviji. Po našem mnenju obstoji ta naloga v tem, da postane Z. D. M. J. res to, kar pravi njen naslov, namreč Zveza delavske mladine Jugoslavije in ne samo Srbije in Hrvatske, kot je bilo to doslej. Ko pravimo to, imamo predvsem pred očmi stanje mladinskega gibanja v Sloveniji.

Pri nas je bila in je organizirana mladina po »Obznani« v raznih organizacijah, izmed katerih je stopala najbolj v ospredje »Iskra«, ki je bila razpuščena, češ da je širila komunistično propagando. Večina naše delavske mladine pa sploh nima svoje organizacije.

Upamo, da se bodo srbski in hrvatski sodruzi strinjali s tem, da se razširi delovanje Z. D. M. J. na vso Jugoslavijo in da se bo našla platforma za ujedinjenje organizirane in neorganizirane delavske mladine Jugoslavije. Kajti edino - le močna enotna organizacija delavske mladine za vso Jugoslavijo bo mogla zbrati okrog sebe mase proletarske mladine in ščititi njihove interese ter uspešno vzgajati naraščaj delavskega razreda Jugoslavije.

V tej nadi pozdravljamo I. kongres Z. D. M. Jugoslavije.

Živela zveza Delavske Mladine Jugoslavije!

Položaj v Nemčiji.

»Vsekakor vem, da sem stopil s svojimi ministri v čoln, ki je v nevarnosti, da ga požro valovi. Ali dokler še plove čoln, bo kabinet storil vse, da vzdrži red in enotnost v državi.«

(Predsednik nemške vlade — Stresemann zastopnikom strokovnih organizacij.)

Stresemann-Hilferdingova vlada v Nemčiji se je odpovedala pasivnemu odporu v Porurju proti Franciji in s tem spravila Nemčijo v še hujšo krizo. Ta meščansko-»socialistična« vlada je skušala opravičiti svojo kapitulacijo pred francoskim imperializmom z izgovorom, da bi nadaljni pasivni odpor popolnoma uničil nemške finance.

To izdajstvo vlade nad nemškim ljudstvom so že davno prorokovali nemški komunisti in ko je to izdajstvo nastopilo, so pozvali 20 milijonske delavske mase Nemčije na odpor. Radi tega je ta vlada, sestavljena iz meščanskih strank in socialdemokratov proglasila izjemno stanje nad celo Nemčijo, da prepreči širjenje upornosti med nemškim proletariatom. Socialdemokrati proglašajo torej danes v Nemčiji izjemno stanje proti revolucionarnemu proletariatu, medtem ko istočasno ne ukrenejo nič energičnega proti najreakcionarnejšim monarhistom, ki hočejo zopet upostaviti črno monarhijo v Nemčiji in Avstriji. Tako imamo zopet na dlani novo izdajalsko početje socialne demokracije. Tako dela nemška socialna demokracija v najkritičnejšem trenutku z revolucionarnim proletariatom v enotni fronti proti zločinu, storjenem po Porurju in proti monarhistični reakciji, se dela sama sokrivo na usodepolnih dogodkih, ki se bližajo v teh dneh in daje potuho reakciji.

V Nemčiji se razvija situacija tako hitro, da ne vemo, kaj se bo zgodilo že v tem času, ko pride ta številka našega lista v roko čitateljem. Ali razvoj dogodkov gre v gotovi smeri in ta je: Reakcionarne monarhistične organizacije delajo z vso silo na tem, da upostavijo svoje gospodarstvo. Na drugi strani se

pripravlja proletariat proti volji socialističnih izdajic, da zlomi monarhistično reakcijo in upostavi revolucionarno delavsko-kmetško vlado v Nemčiji. Prepričani smo, da se bo razbila reakcija ob pesti delavskega razreda v Nemčiji, kajti 20 milijonov nemških proletarcev bo dovolj močnih, da bodo kos resni situaciji v Nemčiji.

Mile Klopčič:

Sin je Spartak.

Materam žrtev reakcij!

Pobratila noč se tam zunaj je s smrekami
v gosti somrak.

Tema se je skrila pod matere vekami:
Sin je Špartak!

Z omrežja mu plove pogled nad poljanami,
kjer se nekoč
v večerih je šetal, kjer zdaj nad platanami
vlada le noč.

Kot sleherno jutro nad vzhodom ob zori se
vname nebo,

in v žarkih jutranje-škrlatnih tam bori se
v plamen zažgo,

tako se narava je vnela z rešetkami
v polnočni mir,

tako so lasje mi vzplamteli med kletkami
v tihi zefir!

Ves svet je utripnil pod njega namerami,
v ogenj prešel,

iz kojega znova je s svojimi verami
zemljo spočel!

Družila se noč je tam zunaj s poljanami
v gosti somrak,

in matere pogled je plul nad platanami:
Bodi Špartak!!

Žena v kapitalistični družbi.

Francoska revolucija koncem 18. stoletja je bila oficialna upostavitev kapitalizma v kontinentalni Evropi.

Nov gospodarski način, izvirajoč iz velikih zemljepisnih odkritij (Amerike itd.) in prekomorskih trgovskih odnošajev srednjega veka, pripravljen in ojačen po naraščajočem razvoju delovne tehnike in delovnega procesa do parnih strojev in tovarn, je premagal krono in plemstvo, raztrgal verige srednjeveškega fevdalizma, uničil absolutistično državo in postavil buržuazijo za predstavnico nove dobe. Ta razvoj je orisal na sijajen način Karl Marx v »Komunističnem manifestu«.

Profit je bilo geslo buržuazije. Denar je zagospodoval svetu. Blago je obvladalo človeško družbo. Ljudje ne ustvarjajo več dobrin sami zase, ampak za trg. Mali obrtniki propadajo, zmagujejo tovarnarji — kapitalisti, ki v krajšem času proizvajajo več kot obrtnik in zato lahko svoje blago tudi ceneje prodajajo. — V zvezi s tem se je moralo neizogibno izpremeniti družinsko življenje.

Kapitalizem, ki uničuje vse srednjeveške ostanke, je pričel rušiti tudi družino, kot je ona doslej obstojala. Kajti on kliče v svojo službo, zaslužnjuje svoji oblasti vse člane družine — očeta, mater, otroke... Vsi morajo v tovarno, rudnik, pisarno, trgovino... Od proletarske družine je preostalo v danes razvitih kapitalističnih deželah le še njeno ime.

S tem se pa pričinja tudi notranje razpadanje zakona, ki se ne more ohraniti v svoji stari obliki v izpremenjenih gospodarskih in družabnih razmerah.

To razpadanje zakona se vidi najprej v tem, da je meščanska družba dovolila ločitev zakona. Nadalje je uvedla liberalna meščanska država takozvani civilni zakon, s čimer izgubi cerkev svoj dosedanj vpliv na zakon. Po svetovni vojni po vseh deželah in tudi pri nas narašča število civilnih porok in ločitev zakona.

K razpadanju starega družinskega, oziroma zakonskega življenja je tudi mnogo pripomogla splošna šolska obveznost. Doslej je bila vzgoja otrok v glavnem naloga družine. Sedaj prešla ta naloga v glavnem na šolo. To, kar se uči otrok in mladi človek v šoli, to postane merodajno za njegov bodoči položaj v človeški družbi.

Važen moment, ki je izredno pospešil razpadanje zakona, je *diferencija ženskega dela*. — Žena je osvojevala »poklic« za poklicem. Ona je postala tovarniška delavka, prodajalka, kontoristinja, uradnica, učiteljica, zdravnica, narodna poslanka — — Žena je s tem v veliki meri pridobila gospodarsko

samostajnost in osebno svobodo. Čeprav si še v mnogo slučajih izbere gotov poklic samo kot prehodno etapo do zakona, se vendar njena vloga in vloga zakona mnogo izpremeni, ker ona v tem slučaju nastopa lahko mnogo svobodneje.

Gospodarska osamosvojitve ženskega spola je vzbudila takozvano *emancipacijo žene* — gibanje za splošno izboljšanje položaja žene v človeški družbi. Žene so postavila svoje pravne, socialne in politične zahteve. Mnogo teh zahtev je dosegla žena v razvitih kapitalističnih državah, kjer je dosegla tudi precej *politične enakopravnosti* z moškimi. Pri nas še seveda ni o njej ne duha ne sluha, čemur je brezdvomno največja krivda v gospodarski zaostalosti Jugoslavije.

Čim jasneje se deli kapitalistična družba v dva izrazita, nasprotna si razreda, se ločijo tudi žene med seboj. — *Žena kapitalistova* postaja drag predmet ljubimkanja, rekli bi luksuzna žival — negovana, krašena, razvajena. Razen razkošne vile, bogato obložene mize, konja, avtomobila in elegantne metrese je ona — soproga — najodličnejši občudovani in zabavni predmet »boljše« družbe. — *Žena delavskega razreda* pa postaja nasprotno vedno bolj delovna tovarišica, tovarišica v trpljenju in sodružica v boju ob strani moških proletarcev. Ona deli z njim dolžnosti in pravice, trud in plačilo, nevarnosti boja kot radosti uspeha. Ona ima vedno *širše duševno obzorje*, predstavlja kljub še močnemu verskemu vplivu in verskim predsodkom vedno večjo kulturno aktivnost napram ženi-proletarki pred vojno.

Proletarske žene — omladinke — ki doraščajo sedaj, so že odrastle v popolnoma drugih razmerah in okoliščinah, so že vse bolj samostojnejše, se vse bolj zavedajo svojega položaja in svojih pravic — in prihajajo v proletarske vrste, da se ob strani sodrugov bore za boljšo bodočnost. Mnogo nas še čaka dela, da se prične tudi pri nas proletarsko žensko gibanje, da osvoji socialistična ideja proletarske žene v masah ali led je prebit in razvoj gre hitro naprej. Na najzavednejših sodružicah leži glavna naloga, da ta razvoj pospešijo. In v tem delu bo eno najvažnejših del — *boj proti verskim predsodkom*.

Mlade proletarke! Izvršite svojo dolžnost kot pionirke lepše bodočnosti, višje zakonske oblike, novega razmerja med možem in ženo!

Služkinje.

V naših mestih živi cela legija nezavednih človeških bitij — služkinje — svet, ki ga vsak dan povsod srečamo.

Na trgu, v trgovini, parku, povsod. Zjutraj mora iti nakupovat za »gospodo«, delati ves dopoldan, popoldan varovati otroke, ker gospa mamica — počiva

po večni lenobi. Pa pridejo gostje in ona mora zopet na kolodvor, da nosi težke košare in kovčke.

Zvečer pa je treba čistiti kuhinjo, zabavati razvajene buržujske otroke in čakati na gospodo, da se vrne iz gledališča, kina, zabav in kavaren.

In na nedeljo popoldan pa gredo ene na izprehod; pa če gre s kom skupaj, ji je že policija za petami, da je prostitutka. In koliko jih pride tako v zapor, kjer pridejo iz tira življenja in so v resnici mnoge prisiljene udati se prostituciji, tatvini — — Druge pa gredo v cerkev, kjer jim »gospod« pridigajo, da morajo biti poslušne svojim gospodarjem in gospem ter hvaliti boga, da jim je dodelil to neznosno življenje na zemlji, da bodo srečnejše — po smrti...

Kdaj se bodo te moderne sužnje zavedle samih sebe, svojih pravic in interesov? Kdaj bodo našle pot v borbene proletarske organizacije, ki so jim potrebnejše kot vsem drugim delavkam?

Kdaj bodo te sužnje postale — ljudje?

Edino le v boju in osvobojenju celokupnega delavskega razreda.

Obrtnonadaljevalne šole za vajence v Ljubljani.

Med vojno in po vojni celi dve leti so bili vajenci brez vsakega strokovnega pouka. Šole v letu 1920/21 in 1921/22 se je zopet vršila šola, letošnje leto pa je bila zopet zaprta, ker država ne smatra za potrebno, da bi se vajenci kaj izučili in noče dati šoli podporo.

Podlistek:

Soba št. 26. —

V mestu je demonstracija — pevanje revolucionarnih pesmi prekinjajo klici ogorčenja. Policija nastopa — puškini kopiti so v akciji — delavci se ne umaknejo — beloteroristi in fašisti besnijo.

Za kordonom policije se vidi dve skupini stražnikov, med njimi zvezane mlade delavce, ki jih vodijo v zapor.

Med njimi sem bil tudi jaz.

V kratkem času smo se znašli v zaporu, v celici 25. — Izprehajali smo se po njej gor in dol, kaj naj delamo? — Prostor je dolgočasen in to tem bolj, ker nam je že vsak kot poznan.

Šum naših korakov v celici 25 je prekinil tužni otroški jok, ki je prodril do nas iz neznane celice. Stisnili smo se k vratom in prisluškovali, odkod prihaja ta izraz trpljenja najnesrečnejšega med nesrečnimi. V tej hiši ni to redkost. Jok je prihajal iz zadnje celice 26. V tej celici, od katere nas loči samo zid, je osemnajst otrok. Ali je to resnica? — Da, gola resnica! V sobi, določeni za dva človeka, je natlačeno 18 otrok. Znana mi je ta celica iz slavnega in preslavnega, ali najbolj krvavega leta našega gibanja — 1921. Ta celica spada med najtemnejše in najnezračnejše v tem peklenem poslop-

Vseh obrtno-nadaljevalnih šol je v Ljubljani pet:

1. moška strokovna nadaljevalnica umetne in oblačilne obrti z 242 vajenci v letu 1920/21 in 345 v l. 1921/22;
2. strokovna nadaljevalna šola za stavbinske obrti z 361 vajenci v l. 1920/21 in 432 v l. 1921/22;
3. obrtno nadaljevalna šola za živilsko obrt z 68 vajenci v l. 1920/21 in 89 v l. 1921/22;
4. strokovna nadaljevalnica za mehanične tehnične obrti z 259 vajenci v l. 1920/21 in 352 v l. 1921/22;
5. ženska strokovna nadaljevalnica za umetne in oblačilne obrti z 171 vajenkami v l. 1920/21 in 214 v l. 1921/22.

Vseh vajencev, ki so obiskovali obrtno-nadaljevalno šolo, je bilo torej v Ljubljani leta 1920. 930, leta 1921. pa 1220. Vajenk je bilo leta 1920. 171, v letu 1921 pa 214. Če zaokrožimo, lahko trdimo, da je v Ljubljani vajencev in vajenk 1500. Koliko je pa še kvalificiranih mladih delavcev in delavk in koliko nekvalificiranih? K.

Anketa o zaščiti vajencev.

Delavska zbornica za Hrvaško in Slavonijo v Zagrebu je sklicala pretekli mesec anketo o teh vprašanjih. Te so se udeležile tudi nezavisne strokovne organizacije in Savez Radničke Omladine. Referenti so podali strašno sliko izkoriščanja, bede in trpljenja vajencev in mladih delavcev.

Ta anketa je sprejela resolucijo, v kateri se

konstatira:

1. da je stanje vajencev in drugih mladih delavcev v naši državi neznosno;
2. da že ona zaščita, ki jo predvideva zakon, daleč zaostaja za določili tujih zakonodaj;
3. da se tudi ta mala zaščita, ki jo predvideva v zakonu, ne izvaja, ker pristojne kontrolne oblasti — Inspekcije dela — so jo popolnoma zatajile, ampak direktno, na protizakonit

ju. Za glasovito »temnico« pride vsekakor ta prva na vrsto. Da ne bi prodrlo v njo preveč zraka in solnca, so pribite deske na oknu kot tudi v ostalih celicah, popolnoma tako kot v srednjeveških trdnjavah in ječah. Tema in plesnoba vlada v teh prostorih kot v onih glavah, ki so dale napraviti te zapore, nad katerimi danes gospodarijo. Hodnik in vse celice so temne kot kabine potopljene ladje.

Nismo mogli mirovati, ampak smo takoj podvzeli, da vkljub vsem predpisom nadzornikov te hiše pridemo v stik z nesrečniki v sosedni celici. Sotrpinov in bratov svojih, ki skupaj z nami trpe pod težino sedanosti, nismo mogli kar tako pustiti in poslušati njihov jok. Kajti to so deca, deca proletarska, deca gladu in trpljenja. Ti otroci so se rodili bogve kje, a dorastli so do svojih let na ulici. Ulica jim je vse: oče, mati, brat in sestra, stan, zabavališče in delavnica. Kot zveri v kletki smo se plazili ob zidu, ki nas je ločil od njih in skoro smo našli način, kako da pridemo z njimi v stik. Spojna cev peči nam je poslužila za spajanje naših duš. Na znano trkanje jetnikov po zidu se je pojavil pri odprtini cevi bled, bolen obraz otroka. Njegove oči so bile izraz bednega položaja, v katerem se je nahajal ta dvanajstletni otrok.

Pričeli smo ga izpraševati. To, kar je govoril ta otrok o sebi, velja tudi za vse druge v celici 26. Drhtavi otroški glas prične: »Pišem se Veljko Milaković iz Vinkovcev, star 12 let, oče je zavirač na železnici. Šel sem brez karte z vlakom v Varaždin k svoji teti, lačen sem bil in doma so tudi še lačni. Jaz sem najstarejši, pa me oče goni na delo, a delati nisem

način grede na roke nenasitnim izkoriščevalskim težnjam nekulturnih in nazadnjaških malih in velikih delodajalcev.*

Anketa zahteva dalje:

1. da se zakonske zaščitne določbe, ki se nanašajo na vajence in druge mlade delavce, takoj strogo uporabljajo in popravijo (najdaljši delavni čas, odmori med delom, 36urni nedeljski počitek, v soboto popoldan prosto, prepoved nočnega dela, stroga prepoved zaposljevanja v podjetjih, kjer je delo spojeno s kakršnikoli nevarnostmi);

2. Pravni položaj vajencev in drugih mladinskih delavcev, ki je danes popolnoma neurejen in nedoločen, je treba urediti ali s posebnim zakonom ali v okviru kakega sorodnega zakona (učne pogodbe, najdaljši 2—3letni učni čas, reguliranje plače, stroga prepoved telesne kazni, zabrana, da bi se vajence uporabljalo za dela izven njihove obrti itd.);

3. reorganizacija šolstva — šolanje otrok podaljšati na 8 let in to na državne stroške. Mesto velikega števila gimnazij, osnovati tehnične in strokovne nižje, srednje in visoke šole, nadaljevalne šole, pouk v obrtnonadaljevalnih šolah se mora vršiti po dnevu in se mora uračunati v normalni delavni čas itd.;

4. strogo izpolnjevati zakonsko določbo 14 letnemu minimumu;

5. obligatna zdravniška preiskava vajencev;

6. ustanavljanje forumov za posvetovanje glede določitve poklica;

7. organiziranje posebnih kontrolnih oblasti z najširšo kompetenco (voditi mora register o zaposlevanju mladinske delavne sile po delodajalcih, prost vpogled v plačil. knjige itd.);

8. ustanovitev državnega posredovalnega urada za posredovanje vajencev s pomočjo delavskih zbornic: odzverje koncesij vsem drugim posredovalnim uradom;

9. osnovanje domov, knjižnic, igrišč, telovadnic, prenočišč itd.

Ko stavlja te predloge, si je anketa v svesti, da je njih oživotvorjenje odvisno od moči delavskega razreda, ki jo bo

* Podčrtalo uredništvo.

mogel, ker so me v delavnici pretepali; tu sem že dva dni, ne vem, kaj bodo napravili z menoj.

K cevi pride drugi in pravi: »Jaz sem od tukaj, iz Zagreba, pišem se Ječan Rudolf, imam 13 let, imam očeta, ali o njem vem samo to, da je popravljaj ceste, kje je sedaj, ne vem. Mati pospravlja nekje a potem raznaša časopise po mestu za 200 Din mesečno, silo me na delo in gonil sem živino na sejmišču za 5—7 Din na dan.

Pride tretji, ključavničarski vajenec Izidor Bogadov, brez očeta, delal je pri firmi Maletić i Zalukar.

Kaj mislite, zakaj je tu? Osumljen je, da je sodeloval pri oropanju blagajne svojega delodajalca.

Film bede in strahu se nadaljuje, vhod, gospoda, je prost, lastnik kina je država, a glavni šef g. Urbany s svojim adjutantom g. Platzerom, ki je dal sodruga Kovačevića in Zwergerja po svojih detektivih batinati, samo zato, ker sta trdila, da sta komunista. Tem ljudem je poverjena skrb za siromašno in zapuščeno deco.

Imel sem priliko, da pogledam v to celico, baš ko se je spravila deca spat. Na deskah, na golem železu, na golem in hladnem betonu so ležala napol oblečena okostja rumeno-ilonate barve. Odprtih ust so spavala deca, utrujena od glada, v zaduhlem zraku. Uši, stenice so se jih lotile...

Evo, to je usoda proletarske dece, to je buržuazni »dečji zavod«. In ne bom pogršel, če rečem: Ni samo ena soba šte. 26; danes je vsa Jugoslavija za delavsko deco ena velika ječa, velika soba šte. 26.

M.

preko svojih organizacij izvajala v tem cilju. Ona tudi ve, da je ravno tu, pri vprašanju zaščite mladinskih delavcev potrebno zakonsko reguliranje in stroga kontrola. Ker ravno na tem polju, kljub popolnoma izzgrajenim strokovnim organizacijam, vstane velik del mlade delavske moči, nazaščiten, ker ravno tu strokovne organizacije ne dosežejo vseh panog obrtni številne grupe izkoriščanih mladinskih delavcev.

Na drugi strani pa konstatira anketa, da brez močnih in za akcije sposobnih organizacij del. razreda ne more pričakovati, da bi mogel vladodržce prisiliti niti da bi sprejeli nove niti da bi izboljšali stare zaščitne zakone.

Zato apelira

na celokupen del. razred, da gleda pri ustvarjanju enotnih in močnih organizacij, v prvi vrsti na to, da se povsod uvede zakonska zaščita vajencev in da se ta tudi izvaja.

Končno anketa

najenergičneje protestira

proti progonom, katerim je izpostavljen del. razred in njegove organizacije.

Boji slovenske proletarske mladine v Jul. Sloveniji.

Po svetovni vojni, ko je revolucionarni val zajel delavstvo celega sveta in ko je obetal v Italiji dovesti delavski razred do zmage, se je tudi delavstvo v slovenskem delu naše pokrajine začelo gibati in je stopilo v skupno borbo ramo ob rami z italijanskimi sodrugji. Proletarska mladina pri nas, takrat še ni razvijala svojega samostojnega delovanja. Udejevala se je predvsem v kulturnih in izobraževalnih organizacijah (ljudski oder) zahajala na shode socialistične stranke, sodelovala pri prireditvah in demonstracijah, a samostojno še ni bila organizirana. Ko se je začelo proletarsko gibanje čistiti, ko je začela pritiskati že prva reakcija s strani buržuazije, se je tudi pri nas pokazala potreba po samostojni organizaciji revolucionarne proletarske mladine in v tistem času (1921) so se začele ustanovljati prve mladinske sekcije po naših vaseh na Krasu in Goriškem, pozneje nekoliko tudi v Istri. Komaj so bile ustanovljene, že je bilo treba stopiti v direktno borbo, često z orožjem v roki proti fašističnemu sovražniku, ki je z vso silo navalil na naše pozicije. Posebno za Trst in okolico je bilo leto 1921. pozorišče najljutejših bojov med fašisti na eni in revolucionarnimi delavci na drugi strani. Pogorišča naših domov in drugih institucij štrle še danes v zrak kot živa priča tedanjih dni. To so bili prvi utisi, ki jih je dobila slovenska revolucionarna mladina tržaške okolice in v znamenju teh utisov se je vršilo vse njeno nadaljnje delovanje.

V nadaljnem je reakcija vedno višje in višje dvigala glavo, sile naših italijanskih sodrugov so se izčrpale vsaki dan v ljutih neprestanih bojih s faši-

sti, bojih, ki so sledili provokacijam teh poslednjih. Naši kraji so bili sicer še kolikor toliko zavarovani pred fašističnim navalom, vendar je tudi tu bila udeležena slovenska mladina, zlasti v Trstu in okolici. V ostalih krajih smo se mi spravili na notranje organizacijsko delo, kajti glavna izkušnja vseh bojev in porazov italijanskega proletariata je bila pač ta, da za uspešno borbo in zmago treba trdnih organizacij, ki se v vsakem hipu zavedajo, kaj hočejo. Tej izkušnji smo sledili in v nadaljnem uspeli, da smo stvorili najnujnejši organizacijski aparat, ki je lahko kljuboval vsem zaprekam, ki jih je stavljal na pot reakcija.

V zadnji generalni stavki, v avgustu 1922., so naše mladinske organizacije prvič bile vržene v obsežnejšo akcijo, z orožjem v roki je stala takrat naša mladina na obrambi proletarskih pozicij, ki jih je fašistična reakcija skušala uničiti. In kjer so stopili naši sodrugi v boj, so častno stali na svojem mestu, z navdušenjem in idealizmom, ko se ga malokje vidi. Eno žrtev šteje slovenska revolucionarna mladina iz tistih dni, mladega, idealnega, bojevitega sodruga *Karla Starca*, s *Kontovelja*, ki je bil na barbarski način ugrabljen in masakriran po fašističnih tolpah.

Stavka se je po krivdi socialpatriotov, ki so jo hoteli izrabiti v to, da bi prilezli do ministrskih stolčkov, zaključila po štirih rdečih dnevih krvave borbe po vsej Italiji, bila je zadnji poskus italijanskega proletariata, da se še reši pred fašistično poplavo. Sledil je še večji naval reakcije, ki je imel za posledico fašistični prevrat v oktobru preteklega leta. Od tedaj se začenjajo črni dnevi zakonite reakcije za proletarski pokret v Italiji in za mladinsko gibanje v prvi vrsti. Kljub temu revolucionarno gibanje proletariata ni bilo strto. Danes je že zopet notranje trdno in se usposablja za predstoječe akcije.

Fašistični prevrat ni imel na slovensko mladinsko gibanje Jul. Krajine skoro najmanjšega vpliva. Predvidevali smo ga in se posvetili temu, da usposobimo naše organizacije za nadaljno delovanje. To se nam je skoro v polni meri posrečilo. Naše delo je šlo nemoteno naprej, po fašističnem prevratu je število naših sekcij pomnoženo, gibanje je utrjeno, da zamore prenesti vsak udarec s strani buržoazne reakcije. Svoje delo smo usmerili predvsem v pravec še večje notranje konsolidacije in politične izobrazbe, da se na ta način pripravimo na težke boje, ki nas čakajo, kar je naša najvažnejša naloga v sedanjem trenutku. To smo imeli tudi predvsem pred očmi pri proslavi letošnjega »železnega tedna« in kar smo v tem tednu nameravali, smo tudi dosegli: naše organizacije so razširjene in pomnožene z več novimi sekcijami.

Položaj nas sili, da se bavimo vedno bolj z realnimi vprašanji delavske mladine, z njenimi gospo-

darskimi zahtevami in boji, da postanejo naše organizacije prave predstaviteljice vse delavske mladine. Danes pa je za nas najvažnejše in najaktualnejše vprašanje politična vzgoja, ki jo moramo izvesti do konca; kajti ona je prvi predpogoj za vse ostalo delovanje, ona je predpogoj, da bodo naše sekcije dale sposobne proletarce, ki bodo znali voditi v bodočih bojih celokupno delovno ljudstvo na njegovi poti do zmage.

P. R.

Revolucionar.

V današnji, takozvani revolucionarni dobi imamo mnogo »revolucionarjev«, to se pravi ljudi, ki si sami o sebi domišljujejo, da so revolucionarji, v resnici pa niso. Za revolucionarje se ne štejejo takole na javnih shodih samo kak g. Eržen, ali pa Svetek, ali celo »socialistični« minister na razpoloženju g. Korač, ampak še celo dični Orjunci so nas pričeli prepričevati, da so revolucionarji.

Kaj pa je prav za prav revolucionar? — Revolucionar je človek, ki se bori za odpravo kapitalističnega družabnega reda, za socializem, ki bo dvignil ves svet v gospodarskem in kulturnem oziru. V tem svojem boju zlomi revolucionar ovire, ki se mu stavijo na potu; ali če je to nemogoče, jih obide in če tudi to ni mogoče, jih pa skuša z vso svojo vztrajnostjo in potrpežljivostjo pokopati. On je revolucionar zato, ker se teh ovir ne ustraši, ampak vedno, stalno dela za pospeševanje boja tlačnega razreda — proletariata, ki ima ustvariti novo človeško družbo, ki ne bo hiral pod nasiljem enega razreda nad drugim.

V svojem dejanju in nehanju pozna sicer revolucionar zunanje ovire, a ne pozna pa notranjih ovir. To pomenja, da mora biti on sposoben, pravilno ocenjevati splošni stvarni položaj z vsemi dobrimi in slabimi stranmi. Če pa pozna človek notranje ovire, t. j. če ima v svojem stremljenju razne verske, nacionalne, poklicne i. dr. predsodke, potem tak človek ni revolucionar, ali pa je napol-revolucionar, kar ni mnogo boljše, kajti polovičarstvo ni bilo nikdar in nikjer dobro. Tako ni revolucionar nihče, ki zabavlja nad vsem svoji ženi, svojemu tovarišu v kavarni ali v gostilni, pa se ne upa stopiti v delavsko organizacijo in se disciplinirano udeleževati razrednega boja med proletarskim in kapitalističnim razredom.

Revolucionar je le oni, ki ima duševni pogum, smelost za delo in odločnost v dejanju samem. Ni revolucionar oni, ki obupava ob neuspehih, ki jih je in jih bo še doživel proletariat mnogo na svoji poti do — neizogibne — zmage. Revolucionar ne sme nikdar izgubiti mirne in trdne vere v samega sebe

in stvar. Revolucionar mora razumeti, da so potrebni naskoki in umiki. On se mora vselej zavedati, da je proletariat že mnogo postojank zavzel, pa je moral zopet se z nekaterih umakniti, da jih ponovno zavzame.

Da more biti nekdo — revolucionar, mora torej predvsem poznati revolucionarno teorijo — *marksizem* — ker edino le tedaj, ako pozna človek Marksov nauk, socializem, se more v vsakem danem položaju pravilno orientirati in po tem pravilno usmeriti boj. Pravi revolucionar je le onaj, ki stoji na trdni granitni podlagi — znanstvenega socializma.

Ti mladi delavec, ki gotovo hočeš postati revolucionar, vzemi torej po dovršenem delu ali po končanem sestanku in zborovanju — v roke naše knjige in časopis. Na njih skrbno čitaj! Težko se je naučiti pravilno čitati, se pravi tako čitati, da res razumeš,

kaj čitaš. V začetku boš nevoljno vrgel v kot knjigo, češ to ni zame, je preučeno. Mladi sodrug, česar ne razumeš sam, vprašaj sodruga, ki ti bo mogel razložiti stvar: in vedno bolj se ti bo odpiralo duševno obzorje, vedno globokeje boš razumeval, kar čitaš, dokler ti ne bo postala naša knjiga in naš časopis naravnost duševna potreba, katere istotako ne boš mogel pogrešati, kot ne moreš kruha.

Sedaj se prično dolgi jesenski večeri. Sedaj je posebno ugoden čas za to! Pusti kino, gostilno, kvartanje, kvantanje in podobno ter rajši čitaj naše knjige, da postaneš — revolucionar. Kajti, kot že zgoraj omenjeno, to ne moreš postati, ako ne poznaš temelja — teorije.

Mladi delavci, ki stremite po tem, da se razvijete v revolucionarje, oborožite se torej — s teorijo razrednega boja, z znanstvenim socializmom!

Marksova šola.

Finančni kapitalizem.

2. Delniška oblika podjetij.

Delniške družbe predstavljajo posebno obliko kapitalističnih podjetij, obliko, ki se odlikuje po največji gibčnosti v njih založenega kapitala.

One dajejo možnost kapitalistu, ki je vložil gotovo vsoto denarja v eno podjetje, da ob poljubnem času vzame to vsoto nazaj in sicer v denarni obliki. Tako je kapitalist danes lahko delničar pri kaki železniški družbi, jutri kake tekstilne tovarne itd. Na kak način se doseže to, ta *mobilizacija kapitala*, kakor se imenuje ta pojav. Da moremo odgovoriti na to vprašanje, moramo prej pojasniti bistvo delniških družb, njih nastanek in lastnosti.

Recimo, da 4 ljudje stvorijo družbo, da si napravijo strojno tovarno. V ta namen potrebujejo n. pr. milijon dinarjev, ki gredo za nakup zemljišča, za zgradbo podjetja, za nabavo strojev, surovin, za mezdo delavcem in ostalo. Vzemimo, da je za to vložil prvi — 100.000 Din, drugi — 200.000 Din, tretji

— 300.000 Din, a četrti — 400.000 Din. Vsak ustanovnik podjetja je vložil torej različno vsoto, napram temu tudi ne bodo uživali vsi štirje enak dobiček. Da se določi položaj vsakega izmed ustanovnikov podjetja, natiskajo oni posebne svedočbe o pravici prejema gotovega dela bodočih dohodkov podjetja; te svedočbe se imenujejo *akcije* ali po domače deleži; te akcije razporedijo pač napram vsoti, katero je vsakdo izmed njih vložil. Če se da n. pr. na 100 Din ena akcija, prejme prvi 1000 takih akcij, drugi 2000 itd. Po sestavi letnega računa se je n. pr. pokazalo, da je dalo njihovo podjetje 200.000 Din čistega dobička. To pomenja, da dobi vsakdo izmed njih na vsakih 100 Din 20 Din. Ta del dobička prejme pač oni, ki ima gori imenovano akcijo ali delež; če je pa to tako, lahko posestnik deleža proda svoj delež, kadarkoli hoče, drugi osebi, ki prejme ta dohodek mesto njega.

Ali pa proda on svoj delež za 100 Din? Mi smo zgoraj videli, da je dalo vsakih vložnih 100 Din 20 odstotkov dobička. Med tem pa da 100 Din, vložnih v kako banko, mnogo manjši dobiček — recimo sa-

mo 4 odstotke. Posestnik akcije te strojne tovarne, lahko zahteva torej od kupca za svoj stodinarski delež — 500 Din, t. j. toliko več, kolikor je treba vložiti v banko, da prejmeš 20 Din dobička — in to je ravno 500 Din. Ali ker je naloženje denarja v trgovsko-industrijsko podjetje zvezano z gotovim rizikom — dohodek na vložene deleže se namreč lahko zviša ali zniža — hoče kupec deleža sprejeti na porabljeni denar ne 4 odstotke, ki jih prejme v banki, ampak nekaj več, recimo 5 odstotkov. Tedaj plača on za stodinarski delež 400 Din, t. j. štirikrat več, kolikor je dal ustanovnik podjetja.

Naš novi imejitelj akcije — akcionar — prejme na svojih 400 Din samo procent na kapital: on ne nastopa v vlogi industrijskega, ampak v vlogi denarnega kapitalista. Dobiček od podjetja so prejeli ustanovniki podjetja sami. In ta dobiček je, kot vidimo, ogromen. Če bi v našem primeru hoteli prodati ustanovniki svoje deleže, bi prejeli mesto vloženi milijon Din — 4 milijone: oni bi prejeli torej vloženi milijon dinarjev in še 3 milijone povrh, kar sestavlja ravno »kapitalizirani« dobiček ustanovnika. Največje dobičke prejemajo naravno le veliki kapitalisti ali banke, ki morejo danes edini ustanoviti velika podjetja, za katere je treba imeti milijone in desetine milijonov. Delniška oblika podjetij je torej, kot vidimo, mogočno orodje centralizacije kapitala v rokah velekapitalistov.

Nekateri trde, da pomenja delniška oblika podjetij »demokratizacijo« kapitala. In sicer pravijo tako: delež v vrednosti n. pr. 200—300 Din lahko kupi celo delavec, ki n. pr. istočasno dela v tem podjetju. Torej lahko postanejo tudi delavci kapitalisti. Ali to ne drži. Prvič prejme akcionar, kot smo videli, le srednji tržni procent, medtem ko gre podjetniški dobiček v žep ustanovnikov dotičnega podjetja. Drugič, ne daje poedini delež svojemu imejitelju možnosti, da bi on vplival na upravo podjetja. Vodstvo delniške družbe se sicer voli na njenem občnem zboru, ali tu imajo odločilno besedo le veliki akcionarji, ki volijo sebe ali svoje zaupne kolege za ravnatelje itd. Veliki akcionarji prejemajo tudi mnogo večji dobiček kot mali kar smo že videli. Razen tega veliki akcionarji, ki stoje bliže od vseh drugih podjetju, lahko mnogo bolje od vseh drugih izkoriščajo takozvano tržno konjukturo, t. j. kadar se predvideva povečani prospek podjetja in s tem tudi dobička, oni pokupijo deleže; kadar se predvideva nasprotno, pravočasno prodajo deleže in preložijo vse slabe posledice na druge.

Za faktično gospodstvo nad delniško družbo je treba imeti nad polovico glasov. Ali izkušnja je dokazala, da je za to dovolj, če ima v rokah 40—30% vseh deležev. Na ta način razpolagajo velekapitalisti ali finančne grupe tudi s kapitalom, ki ga niso oni

vložili v podjetje. Zlasti naraste moč velekapitala potom sistema financiranja ene delniške družbe po drugi. Tu imamo polno različnih načinov. Ali za pojasnenje tega finansiranja bo zadostoval en primer: Vzemimo, da razpolaga delniška družba A s kapitalom 7 milijonov dinarjev, izmed katerih se nahaja 4 milijone v rokah enega samega kapitalista B (ali pa grupe kapitalistov), ki faktično vodi dotično družbo. Ta delniška družba A n. pr. sklene, da ustanovi podjetje z deležnim kapitalom 25 milijonov dinarjev. Da bo imela oblast nad novim podjetjem, mora imeti ona s teroretičnega gledišča v svojih rokah za 13 milijonov dinarjev deležev. V ta namen mora za organizacijo podjetja vložiti odgovarjajočo vsoto. Ta denar dobi družba potom razpisa obligacijskega posojila, po katerem se ne izplačuje dividend, ampak le strogo določeni procent. Obligacije ne dajejo pravice glasovati na delniških zborovanjih; ta pravica se prenese na družbo-ustanoviteljico. Tako obvlada kapitalist B s kapitalom 4 milijone dinarjev to družbo-ustanoviteljico A s kapitalom 7 milijonov dinarjev in novo družbo s 25 milijonov dinarjev, t. j. skupaj 32 milijonov dinarjev.

Ta sistem je močno razvit v vseh deželah z razvitim kreditom (o tem glej 14. števil. »Promla.«). Tako povzroča delniška oblika podjetij bistvene izpremembe v značaju kapitalistične lastnine. Ta sistem daje navadnemu kapitalistu le pravico na del družabne nadvrednosti, ali mu ne dopušča vmešavanja v razvoj proizvodnje. In ta omejitev pravic daje imetnikom večine deležev neomejeno gospodstvo nad vsem kapitalom; moč malih kapitalistov se vedno bolj omejuje, medtem ko se zožuje vedno bolj krog nad njim gospodujočih kapitalistov. Na ta način individualni lastniki takorekoč prenehajo obstajati: oni se spreminjajo v družbo kapitalistov; posamezne osebe imajo le pravico na del dobička, a vodstvo kapitalistične proizvodnje se nahaja v rokah oseb, ki so vložile le gotov del kapitala, ki je lahko v mnogih slučajih neznatno v primeru s celokupnim kapitalom, kakor smo videli v prejšnjem odstavku.

Ta proces gre hitreje sorazmerno z razvojem delniške oblike podjetij, a to gre s hitrimi koraki naprej. Delniške družbe zato tako naraščajo po vseh kapitalističnih deželah, ker imajo velike prednosti nad podjetji posameznikov (individualna podjetja). Poglejmo, v čem te prednosti obstojajo.

Predvsem se velepodjetje zelo lahko ustanovi potom sistema delniških družb. Posamezni kapitalisti imajo redko toliko kapitala, s katerim je mogoče danes ustanoviti velepodjetje. To je mogoče le delniški družbi, ki z mobilizacijo vseh kapitalistov spravi skupaj potrebno vsoto.

Delniške družbe tudi z večjo energijo naraščajo kot individualna podjetja. Če hoče delniška družba

n. pr. razširiti svoje podjetje, se enostavno zateče k emisiji — ali izdanju novih deležev. Če potrebuje n. pr. 250.000 Din, izda 2500 novih deležev po 100 dinarjev. In te akcije navadno pokupijo banke ali jih vzamejo za realizacijo, t. j. razprodajo.

Delniška podjetja imajo nadalje večjo vztrajnost in trdnost, t. j. ona prenesejo n. pr. gospodarske krize, vsled katerih morajo individualna podjetja bankrotirati.

Mile Klopčič:

Vihar.

Zaplesal je zunaj vihar,
v spirali grmel je v lijak
pod tvojo rešetko — —

(Bil sem pri Tebi, pogledal v oči Ti globoko:
bile so mi kelih, iz kojega pijem;
in pil sem in pil do omame.
In misli sem svoje postal,
čebele k drevesu — do Tebe.
In vsaka se vračala polna medu je.)

Vihar se zagnal je v rešetko,
raztrgal rešetkini križ,
na kojega bil si razpet.
Zagnal se je vate:
sredi zapora si stal,
razgalil si prsa viharju:
— Hruj in rjuj!
Jaz bom stal.
Hrušča val,
le zdravstvuj! —

Spirala je otopela v top krog,
ki drsal je neodoljivo ob prsa,
ožil se in zožil v nič.
A Ti si stal:
vihar se nastanil je v Tebi,
vsesal si vse vase
in ostalo je — nič!

(Mislim, da bilo nekoč je sred marca,
sred celice, sredi plamtečega časa!)

Dopisi.

Zagorje ob Savi. — Zopet smo se povrnili na delo, to se pravi, zopet garamo in delamo profit Trboveljski družbi. In nismo se vsi povrnili na delo. Mnogo sodrugov je odpuščenih, nekaj jih je še vedno po zaporih. S težkim srcem ho-

dim na delo, ker me teži misel, da smo morali kloniti pod nasiljem, ki je iztrgalo iz naše sredine naše najboljše sodruge. Ali takoj se potolažim in opogumim, ko se spominjam vseh bojev, ki jih je moral do sedaj dobojevati proletarski razred pri nas in v drugih deželah. Koliko postojank je že zavzel, pa jih je moral zopet začasno zapustiti. In tako je tudi z nami, rudarji. Mi nismo premagani, še bolj se bomo utrdili in organizirali in se bomo še bolj disciplinirano borili skupaj z ostalim delavstvom do končne naše zmage, ki je neizogibna. Kajti edini rešitelj sveta je proletariat.

Mi, zagorska mladina, stojimo trdno. Ne bo nas preslepil ne Mlakar z radikalijo, ne Orjunci, ki jih predobro poznamo kot protidelavske bandite. Prepričan sem, da se bo tudi mladina v drugih revirjih ponovno vrgla na delo za svojo stvar. Živela »Prol. Mladina! — Živel revolucionarni boj proletariata!

Ljubljana. — 23. septembra se je otvorila politična šola pri krajevni organizaciji Nezavisne Del. Stranke Jugoslavije. S. Lemež nam je nazorno razlagal pomen in naloge politične šole — ko nenadoma pride policija z naznanilom, da bo izvršila preiskavo v prostorih Del. doma. Naša šola je bila prekinjena. Nadaljevali smo jo prihodnji ponedeljek, tokrat brez odmora, povzročene po policiji. Delo so nekoliko motili nekateri sodrugi s svojo netočnostjo. Razpravljati smo začeli o programu politične stranke in pri pojasnjevanju tega prišli na veleposestnike. Razprava je imela popolen useh, ker sodrug predavatelj je pustil, da smo sami raziskali celo vprašanje in ga z njegovo pomočjo rešili. Ze mnogo predavanj sem slišal doslej v svojem življenju ali večina njih je šla mimo mene brez haska, ker predavatelj je govoril sam, nekaj časa sem sledil njegovim izvajanjem, ki jih nisem dobro razumel, začel sem se dolgočasiti, čez dva dni pa sploh nisem vedel več vsebine njegovega predavanja. V politični šoli pa razglabljam vsi skupaj, pomagamo drug drugemu in tako razumemo in si zapomnimo predelano snov. Na ta način bomo postali dobri propagatorji najvišje osvobodilne ideje — socializma. Živela naša politična šola!
Pol. organizirani omladinec.

Zalog. Pri nas v Zalogu se je zadnje čase pričelo prav živahno življenje. V sled lepih uspehov, ki jih je dosegla Vesna v Zagorju, smo sklenili, da tudi pri nas ustanovimo podružnico Vesne. Vložili smo pravila in začasni pripravljalni odbor je znal vzbuditi splošno zanimanje za naše društvo. — Deca se je veselila telovadbe in starejši bi imeli priliko za izobrazbo in zabavo. Vsi smo komaj čakali, da dobimo potrjena pravila nazaj.

Ali gospoda ne mara, da bi se delavci izobrazili; za delavca ni društvo; on naj dela celi dan, zvečer pa če nima denarja za v gostilno, naj gre pa spat.

Zato so ustavili delovanje Vesne v Zagorju in zato tudi niso potrdili naših pravil.

Mi vemo, da se je zgodilo to zato, da dobimo delavci en dokaz več: »da smo svobodni in da smo v Jugoslaviji vsi enaki!«

Delavce in njihovo deco silijo v Orle in Sokole, mi pa nočemo iti tja, mi hočemo svoje društvo, svoje delavsko društvo. Še nam niso zaprta vsa pota do izobrazbe in mi bomo znali najti pot do nje. Zato sodrugi ne obupajmo, če nas še tako zatirajo, ampak pojdemo naprej — kljub vsemu!

Ljubljana. — Stavka čevljarских pomočnikov. — 29. septembra smo stopili v stavko čevljarских pomočniki v Ljubljani, ker pod sedanjimi pogoji nismo mogli več delati za bogatenje mojstrov ob svojem propadanju. Kajti naša plača je znašala pri normalnem delovnem času tedenskih 200 Din. Ali večina je bila prisiljena delati 12—14 ur dnevno in zaslužila pri tem:

do 300 Din na teden! Zadnji čas je bil, da smo stopili v boj, ko mojstri niso hoteli izpolniti naših upravičenih zahtev z odgovorom, da se sploh ne pogajajo z nami.

Ali meni, kot razredno-zavednemu pomočniku ni nekaj všeč pri tem mezdnem gibanju, namreč to, da strokovna organizacija ni stavila sploh nobenih zahtev za izboljšanje položaja vajencev, ki so še neizmerno bolj izkoriščani kot pa pomočniki. Vidite, tako skrbe socialpatriotske strokovne organizacije za delavsko mladino. Še več! Doslej vajenci sploh niso mogli biti strokovno organizirani! In kaj je rezultat tega? Da danes, ko štrajkamo pomočniki, igrajo vajenci prisiljeno, izključno le po krivdi strokovne organizacije — vlogo štrajk-breherjev. To je neizogibna posledica tega, če se ne pripusti vajencev v strokovno organizacijo in če se strok. organizacija ne briga za njihov položaj, kakor da bi vajenci ne bili naši delovni sodrug. Reformisti s tem ne škodujejo samo interesom vajencev, ampak tudi pomočnikov, kujejo torej orožje proti delavcem sploh. Oni ustvarjajo žolto delovno silo.

Zaveden pomočnik.

Zopet primer »krščanskega« usmiljenja. — V Ljubljani, mestu rodoljubov, npravnega »preporoda«, feministične alijance, inšpekcije dela, policijskega ravnateljstva in drugih podobnih človekoljubnih inštitucij, živi med drugimi tudi g. F. Z., čevljarški mojster na Martinovi cesti. Ta gospod je dober kristjan in kot tak zaveden klerikalec in še zavednejši krščanski »socialist«. Zvest tradicijam svojih očetov in našega troplemenega naroda hodi tudi redno v hram božji, ali po domače v cerkev. Ta gospod ima dva vajenca in nič pomočnikov! Ta dva vajenca delata — kljub temu, da je to kršenje zakonov! — 14 do 16 ur na dan, ker se jih uporablja kot vajenca, pomočnika, zidarska delavca, hlapca in pestunji. Za to svoje petero delo pa prejmeta samo vajeniško nagrado, ki se pri naših »krščanskih« mojstrih ne izplačuje niti v kronah, niti dinarjih, ampak s kneftró, kljub temu, da je notranji minister odpravil batine. Ko je omenjeni gospod popravljal svojo hišo, sta opravljala njegova vajenca zidarsko delo ne samo na delavnik, ampak tudi na »Gospodov dan« ali po domače na nedeljo. Zjutraj se je F. Z. izkazal kot dobrega kristjana in ju je napodil v cerkev k prvi maši, zato da sta mu potem ves dan popravljala hišo. — Taka je krščanska skrb za delavsko mladino! Gospodje »krščanski socialisti«, ki organizirate »Krekovo mladino«, kaj porečete k temu? — »Sramežljivo« boste molčali, kajne, kot nedolžna devica.

Dopisujte v »Prol. Mladino«.

Ponovno se obračamo na mlade sodruge in sodružice v posameznih krajih, da naj dopisujejo v »Prol. Mladino«. Kajti v primeri z razširjenostjo »Prol. Mladine« v Sloveniji in Julijski Krajinii je premalo dopisov v listu s strani mladih sodrugov in sodružic, ki delajo po tovarnah, delavnicah, rudnikih, pisarnah.

Iz vsakega kraja bi moral priti vsak mesec vsaj en dopis za list. Sodrugi ne smejo misliti, da je treba spraviti skupaj za ta dopis bog ve kaj učenega; nasprotno, dopisi iz poedinih krajev oziroma tovarn naj vsebujejo življenje delavske mladine v dotičnem kraju ali tovarni, kak primer izkoriščanja mladih

delavcev po podjetniku, mojstru i. dr., podatke iz delovanja nasprotnih mladinskih organizacij in podobno. Ne boj se, sodrug tega, da bo tvoj dopis romal v zloglasni »uredniški koš«, da ne bo zagledal luči sveta. Bodi prepričan, da bodo vsi tozadevni dopisi pribečeni v listu. Samo resnični morajo biti!

S takimi dopisi bo spoznavala delavska mladina enega kraja življenje in trpljenje svojih sodrugov v drugem kraju, s takimi dopisi se bo stvorila nekaka duševna vez med delavsko mladino vseh krajev.

Mladi sodrug! Ko prebereš te vrstice, skleni, da boš v bodoče redno dopisoval v *Tvoj list* »Prol. Mladino«, kajti »Prol. Mladina« je glasilo mladih delavcev, ki imajo ne samo pravico, ampak *dolžnost* dopisovati v svoj list.

V večjih krajih, kjer so postavljeni kolportajni odseki v svrhu razširjanja »Prol. Mladine«, naj se izvoli iz njihove sredine sodrug ali več sodrugov, ki bodo obvezni dopisovati v list. Tam, kjer se je pa to že storilo, naj sodrugi-dopisniki takoj prično z izpolnjevanjem svoje dolžnosti.

Upamo, da se bodo sodrugi odzvali našemu pozivu.
Uredništvo.

Obračunavajte redno!

Mnogo naročnikov je zopet zaostalo z naročnino, več sodrugov kolporterjev še ni obračunalo. Pozivamo vse prizadete, da svojo dolžnost čim prej izvrše, da bo mogla »Prol. Mladina« redno izhajati, kajti naš list je navezan edino-le na naročnino. Sodrugi, ki ne poravnajo tudi na ta naš poziv naročnine, jim s prihodnjo številko ustavimo nadaljnje pošiljanje lista. Zaostalim naročnikom prilagamo danes položnice z označbo vsote, ki nam jo dolgujejo
Upravništvo.

Fond za žrtve reakcije. Josip Pavčič v Zalogu nabral 43 Din. Fr. Avsec v Zalogu 181 Din. »Svoboda«, Bled 25 Din. Skupaj 249 Din.

Tiskovni sklad »Promlec«, Cermelj Peter, Zagol 19 Din, Gorenc M., Ljubljana 170 Din, »Svoboda«, Bled 25 Din, Peternel Jaka, Vrhnika 6 Din, prijavnina za simultano šah. partijo v del. domu 25 Din. Skupaj 245 Din.

**Vsak naročnik „Proletarske mladine“ naj pridobi še enega naročnika.
Pošljite naročnino takoj!**

